

8. Психолого-педагогічна реабілітація дітей, вилучених із секс-бізнесу / За ред. О.П.Петрущак та І.І.Цушка. – К.: Ніка-Центр, 2003. – 248с.
9. Капська А.Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328с.
10. Макаренко А.С. Педагогічна поема. Вибрані твори в 3-х т. – К.: Радянська школа, 1984. – Т.1. – С.37-504.

Анотація

Н.В.Соловей, А.М.Гуцалюк

Детская беспризорность: отдельные выводы из социально-педагогической практики в условиях приюта для несовершеннолетних

В статье рассматриваются вопросы детской беспризорности как результата социально-экономических и политических деструкций в обществе. Исследуется социально-психологический портрет детей в условиях приюта для несовершеннолетних. На основе практического опыта предлагаются формы социально-педагогической работы с ними.

Ключевые слова: проблемная семья, детская беспризорность, дети улицы, детский приют, социально-педагогическая работа.

Summary

M.V.Solovei, A.M.Gutsaliuk

Homelessness: Separate Conclusions from Social-Pedagogical Practice in the Conditions of Underage Orphanage

The article deals with the questions of homelessness as a result of social- economical and political distractions in the society. Social-psychological portrait of underage children in the conditions of orphanages is examined. On the basis of the practical experience new forms of social-pedagogical work with them are suggested.

Key words: Problem family, homelessness, street children, orphanage, social-pedagogical work.

Дата надходження статті

„5” жовтня 2007 р.

УДК 371.13.004.03236 (045)

Н.М.СТЕЦЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Умань)

В.П.СТЕЦЕНКО,

кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Умань)

**ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ПРЕЗЕНТАЦІЙ
В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ**

У статті на основі аналізу науково-методичних джерел розкривається потенціал використання мультимедійних презентацій в процесі підготовки вчителів за вимогами Болонської угоди.

Ключові слова: Болонський процес, модернізація, мультимедіа, презентація, інтерактивна технологія.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Проблема врегулювання розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу надзвичайно актуальна, оскільки порушує питання адаптування вітчизняної системи вищої освіти до загальноєвропейського освітнього простору. Для того, щоб зробити європейську освіту привабливою для потенційного абітурієнта й роботодавця, було розроблено комплекс заходів із реформування, розрахований на десять років. Відбулося офіційне прийняття України до країн – учасниць процесу. Тепер повинен пройти період удосконалення, остаточної адаптації. Українські вузи розпочали цей процес для досягнення більшої популярності та вищої якості нашої освіти. Університети України продовжують поступово модернізувати принципи організації навчального процесу відповідно до вимог Болонської угоди.

Перехід на Болонські принципи передбачає впровадження у вузі дворівневої підготовки (бакалавр, магістрант), кредитно-модульної системи, яка повинна опиратися на гнучку структуру загальноосвітніх стандартів компетентнісного типу, що в своїй основі містить проектування результатів навчання.

Сучасний ринок праці швидко змінюється. Поки студент навчатиметься п'ять років, попит на спеціаліста обраного ним фаху може взагалі зникнути. І йому доведеться починати процес навчання з початку. Кредитно-модульна система організації навчального процесу в університетах

дозволяє спростити процес перекваліфікації, скоротити його в часі. Диплом бакалавра, який видається після чотирьох років успішного навчання, передбачає, що студент отримав необхідні базові знання з того чи іншого напрямку, наприклад: з педагогіки, медицини чи права. Таким чином закладається основа для здобуття вузької спеціалізації, яку студент може опанувати уже протягом п'ятого року навчання в магістратурі. Згідно з такою схемою перевчатися за потреби доведеться лише рік. Практика й досвід показують, що нині молодь прагне вступати одразу на кілька факультетів, навчатись одночасно стаціонарно, заочно чи дистанційно, аби почуватися в умовах нестабільного ринку праці більш упевнено. Здобути одну освіту на все життя сьогодні практично нереально, усім доводиться перекваліфіковуватися, інколи навіть кардинально. І завдання вищої школи – створити оптимальні умови для цього.

Болонський процес – це незворотній процес і це розуміють усі учасники навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах, але і на сьогоднішній день залишається надзвичайно багато проблем, які гальмують цей процес. Насамперед, це нерегульованість нормативно-правової бази та активний опір частини професорсько-викладацького складу.

І хоча Болонський процес ніяк не зачіпає змісту освіти, структури університетів чи методик викладання, серед деякої частини таких викладачів панує думка, що ми руйнуємо систему вітчизняної підготовки фахівця. Загалом то зрозуміло, чому чиниться такий опір: кредитно-модульна система розрахована на активного викладача й не менш активного й самостійного студента, на тих, хто прагне результатів, хто напружено й плідно працює, але тут абсолютно закономірно виникає питання: чому заробітна плата викладача залишається незмінною, коли вимоги до викладача зросли і працювати потрібно набагато більше? Якщо держава вимагає змін, то ці вимоги повинні бути підкріплені фінансово.

Для входження освіти України до єдиного європейського освітнього й наукового простору потрібно створити передумови шляхом впровадження в систему вищої педагогічної освіти методичної системи навчання майбутніх учителів різних спеціальностей основам інформаційно-комунікаційних технологій.

Формулювання цілей статті... Метою даної статті є розгляд потенціалу використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі підготовки вчителів.

Виклад основного матеріалу... Освіта – це основа духовного, культурного, соціального, професійного і економічного розвитку особистості, суспільства і держави. Значення освіти повною мірою усвідомлене всією світовою спільнотою.

Одним із пріоритетних напрямів розвитку вищої освіти є активне впровадження інформаційних технологій у навчальний процес.

Слід зазначити, що для використання інформаційно-комунікаційних технологій викладачами зовсім не обов'язково знати відповідні мови програмування, вміти складати власні алгоритми і програми, знати фізичні, арифметичні та логічні принципи побудови і дії персональних комп'ютерів, тощо. Головне – досконале знання своєї предметної області та методики використання програмного продукту.

Використання під час лекції мультимедійних презентацій дозволяє підключити до засвоєння інформації візуальні механізми сприйняття. Крім того, наявність тексту лекцій в електронному вигляді, до якого студенти мають доступ в будь-який час та можуть роздрукувати і мати перед собою під час лекції, дозволяє відійти від традиційної системи викладання „лекція-конспект”, коли під час викладання викладач часто намагається подати якнайбільші обсяги інформації, які студентам доводиться механічно записувати без можливості зрозуміти сутність теми.

Для реалізації вищезначених проблем були розроблені мультимедійні презентації з курсу педагогіки, мета яких – сформувані у студентів педагогічних вузів знання, вміння та навички, які необхідні майбутнім вчителям, сприяти свідомому засвоєнню теоретичних засад процесу навчання і виховання підростаючого покоління, а також зрозуміти складний теоретичний матеріал навчальних підручників та посібників.

Доцільність використання мультимедійних презентацій зумовлена:

- інтенсифікацією навчання за рахунок економії навчального часу при використанні слайдів;
- підвищенням наочності матеріалу та полегшенням його сприйняття завдяки компактному і чіткому поданню навчальної інформації;
- розширенням та поглибленням змісту навчання з дисципліни, що вивчається;
- здійсненням оперативного зворотного зв'язку за допомогою зорового контакту з аудиторією студентів.

Ефективним способом подання інформації є використання ноутбука (переносного комп'ютера) та комп'ютерної програми Power Point, що дозволяє спроектувати необхідні та заздалегідь підготовлені на комп'ютері викладки лекції на екран.

Готуючись до лекції, можна не писати її детальний текст, адже його не доводиться читати. Це

дозволяє вільно викладати матеріал, користуючись складеним планом лекції й основними тезами її викладу. Під час лекції слід пам'ятати, що час обмежений, тому потрібно намагатися викладати думки досить стисло. Якщо у студентів немає можливості роздрукувати і мати перед собою лекцію у повному обсязі, то доцільно роздати студентам план лекції на її початку.

Студентам буде набагато легше зрозуміти лектора, а викладачеві буде набагато простіше пізніше спитати зі студентів чіткі визначення, що допоможе в організації контролю знань.

Важливу роль у висвітленні навчального матеріалу з педагогіки відіграє виділення основних ідей презентації, що зводиться до вирішення таких основних завдань:

- основна мета презентації;
- ефективність запам'ятовування основних ідей теми, що висвітлюється.

Для того, щоб реалізувати мету конкретної лекції, потрібно ретельно підібрати матеріал слайдів, супроводжувати презентацію чіткими аргументованими викладками, дотримуватися емоційності викладу.

Дуже корисно включити якусь додаткову інформацію, яку можна використовувати для підтримки основних ідей лекції. Тобто – після того, як виділені основні ідеї презентації, необхідно підібрати матеріал, що супроводжує ці ідеї.

Такою додатковою інформацією можуть бути: приклади, порівняння, цитати, статистика, графіки, таблиці тощо.

Наприклад, у презентації про мету виховання в національній школі можна виділити такі основні ідеї:

- проблема мети виховання існує в будь-якому суспільстві;
- мета виховання обумовлена об'єктивними закономірностями розвитку суспільства;
- підвищення зацікавленості студентів здійснювати методом проблемного викладу навчального матеріалу.

Як і будь-який виступ перед аудиторією, мультимедійна презентація лекції повинна складатися з таких етапів: вступ, розкриття основних ідей, висновок.

Для того, щоб досягти цілей вступу, потрібно привернути увагу аудиторії до матеріалу, який необхідно засвоїти, це можуть бути цитати, наприклад: „Знання без виховання – це меч у руках божевільного” (Д. Менделєєв), або „Знання не можуть бути перелиті, немов із посудини, з однієї душі в іншу” (Платон), проблемні запитання: „Знання – це знаряддя, чи мета?”, педагогічні ситуації, відображення народної мудрості у приказках та прислів'ях: „У народі кажуть, що існує три основних нещастя у житті людини: старість, смерть та погані діти. Старість неминуча, смерть неблаганна, а поганих дітей можна уникнути, якщо їх гарно виховати”. Крім цього можна використовувати декларативні заяви, історії з життя видатних людей тощо.

Ефективність розкриття основних ідей у презентації залежить від її чіткої структуризації, мінімуму ввідних слів, підбору тексту, схем та малюнків (студенти не повинні напружуватися, читаючи слайди).

Розміщення блоків інформації на поверхні екрану і їх взаємодія з освітленим простором екрану має важливе значення. Саме кількість і розміщення освітленого простору на екрані відіграє найважливішу роль як в знаходженні потрібного фрагмента матеріалу із загальної їх екранної множини, так і в сприйнятті інформаційного змісту фрагментів тексту. Тут є важливою не тільки відстань між окремими розділами тексту, але і розміщення заголовків, співвідношення кеглів, зображень заголовків і фрагментів рядового тексту.

Важливим позитивним чинником є кольорове зображення слайдів. У друкарському матеріалі застосування кольору істотно збільшує інформаційну переважаність матеріалами, що передбачає різке збільшення витрат на підготовку друкарського матеріалу. Тому в друкарському матеріалі колір використовується обережно і лише у разі крайньої необхідності. В той же час при роботі з електронним матеріалом ніщо не перешкоджає широкому використанню ознаки кольоровості, оскільки в комп'ютері використовується кольоровий монітор. Кольором бажано виділяти наступні фрагменти:

- ✓ текстові заголовки;
- ✓ блоки певного тексту;
- ✓ графіки й ілюстрації;
- ✓ освітлені простори, які звичайно виділяються світлими тонами (наприклад, жовтим, ясно-зеленим, блідо-рожевим і ін.);
- ✓ кольором можна виділяти всі гіпертекстові посилання.

Колір – привабливий чинник, він відіграє важливу роль у розпізнаванні інформаційних фрагментів, не кажучи вже про його суб'єктивну привабливість. Тому слід ретельно підбирати колірні відтінки, прагнучи до гармонійного їх поєднання, що не викликало б негативних емоцій у студентів.

Види використовуваної графіки та ілюстрацій – ще один з аспектів оформлення інтерфейсу поверхні екрана. Ілюстрації і графіки складні для розробки, але мають суттєву перевагу, оскільки графічна форма представлення матеріалу характеризується великим інформаційним об'ємом і швидкістю сприйняття інформації.

Мовні якості електронного тексту в презентаціях значно відрізняються від відповідних характеристик друкарського тексту, тому слід використовувати переважно короткі чіткі і лаконічні фрази, орієнтуючись на привабливість та ясність викладу тексту. На слайді повинно бути не більше 6 речень, а в реченнях – не більше 6 слів.

Програма PowerPoint дозволяє також робити розгалужені презентації, якими можна управляти вже під час лекції. Тому у разі потреби і за наявності деякого досвіду можна легко „підлаштовуватися” до настрою аудиторії та враховувати контингент студентів відповідного факультету.

Для того, щоб логіка подачі матеріалу не порушувалася, а студентам легко було за нею стежити, потрібно продумати переходи: від вступу до основної частини презентації; від однієї основної ідеї до іншої; від одного слайду до іншого.

Перехід – це зв'язок між закінченням однієї важливої ідеї і початком іншої.

Обов'язково треба продумати, як дати аудиторії зрозуміти, що закінчилось обговорення одного положення лекції і далі слідує наступне.

За допомогою переходів створюється природний хід презентації, що дозволяє аудиторії легко стежити за логікою подачі лекційного матеріалу. Для позначення переходу можна використовувати:

- короткі фрази, наприклад: „Інтерактивну технологію навчання проілюструємо таким чином...” і далі коментувати те, що з'явилося на слайді;
- вжити вислів, що привертає увагу (на цьому малюнку...);
- привести актуальну статистику, наприклад, при вивченні засобів навчання: „99% інформації сприймається за допомогою органів зору і слуху...”;
- використати жарт, наприклад, при викладанні проблем розумового виховання: „Для того, щоб проснувся талант у студента – треба його розбудити...”;
- витримати паузу;
- змінити тон голосу.

Особливу увагу потрібно приділити висновку. Яскравий висновок, що запам'ятовується, дуже важливий для успіху всієї презентації.

Висновок повинен бути позитивним і впевненим. Для цього потрібно уникати зміни стилю ведення презентації; визнання в тому, що якась ідея була упущена в ході презентації; вибачень, незв'язної мови.

У висновку можна використовувати всі ті прийоми, які підходять для вступу: цитати, риторичні питання, ситуації з життя, поточні події або історії з життя відомих людей (педагогів, філософів, вчителів тощо).

Висновки... Загальновідомо, що будь-яка інформація набагато краще сприймається, коли вона викликає позитивні емоції. Тому для того, щоб провести презентацію на високому рівні, лектору потрібно проявити організованість; мати хороший словниковий запас; володіти почуттям гумору; керувати аудиторією, проявляючи гнучкість у висвітленні основних ідей; емоційно висвітлювати теоретичний матеріал. Основна ж вимога до лектора – це ентузіазм і настрої на досягнення мети, бо саме поставлені цілі визначають вибір форм і методів навчання, які дозволяють швидше досягти мети заняття; впливають на підвищення мотивації студентів та ступінь засвоєння навчального матеріалу; здатність до тривалого запам'ятовування нових знань; сприяють формуванню умінь використовувати одержані знання і навички в роботі; спонукають до творчого підходу використання знань; стимулюють потребу в їх вдосконаленні і поглибленні.

Перспективи подальших розвідок... У статті розглянуті лише деякі аспекти використання мультимедійних презентацій у курсі вивчення педагогіки, весь же спектр проблем, пов'язаних з використанням НІТ в освіті, вимагає вирішення цілого комплексу завдань, що стоять перед вузом.

Використання НІТ у практиці університетської освіти сприятиме підвищенню якості підготовки фахівців, створенню нового освітнього інформаційного середовища, підвищенню рівня інформаційної культури викладачів вищої школи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Болонський процес: трансформація навчального процесу у технологію навчання. Матеріали III Міжнародної науково-методичної конференції. – К.: Вид-во ДУІКТ, 2006 – 349 с.
2. Гризун Л.Е. Дидактичні особливості сучасного комп'ютерного підручника // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи: Зб. наук. праць / За загальною редакцією проф. В.І.Евдокимова, проф. О.М.Микитюка. – Харків ХДПУ, 2000. – Вип. 13. – 262 с.

3. Дуг Лоу. Power Point 2003 для „чайників”. – К.: Изд-во „Діалектика”, 2003. – 304 с.
4. Створюємо презентації / Упорядник Скляр І.В. – К.: „Редакція загальнопедагогічних газет”, 2005 р. – 112с.
5. Педагогіка / Розробник: Стеценко Н.М. Альбом навчально-методичних схем та малюнків з педагогіки. – Умань.: РВЦ „Софія”, 2007. – 232 с.

Аннотація

Н.М.Стеценко, В.П.Стеценко

Использование мультимедийных презентаций в процессе подготовки учителей

В статье на основе анализа научно-методической литературы раскрывается потенциал использования мультимедийных презентаций в процессе подготовки учителей в условиях Болонской декларации

Ключевые слова: Болонский процесс, модернизация, мультимедиа, презентация, интерактивные технологии.

Summary

N.M.Stetsenko, V.P.Stetsenko

Usage of Multimedia Presentations in the Process of Teachers' Preparations

On the basis of the analyses of the scientific-methodological literature the potential of usage of multimedia presentations in the process of teachers' preparation due to the conditions of the Bologna Declaration is revealed in the article.

Key-words: the Bologna Declaration, modernization, multimedia, presentation, interactive technologies.

Дата надходження статті

„19” вересня 2007 р.

УДК 37.018.004.032.6 (045)

Т.В.ТКАЧЕНКО,
помічник ректора
(м.Львів)

Л.С.ШЕВЧЕНКО,
кандидат педагогічних наук
(м.Вінниця)

ТЕХНОЛОГІЯ МУЛЬТИМЕДІА ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

В статті розкривається технологія використання мультимедіа для дистанційного навчання, подається характеристика засобів інформації, що використовуються в дистанційному навчанні.

Ключові слова: дистанційне навчання, засоби інформації, технології мультимедіа, інформаційні технології, інтерфейс.

Постановка проблеми в загальному вигляді... Сьогодні досить багато визначень поняття „дистанційне навчання”. Найчастіше його визначають як навчання, де знання доставляються учневі.

Насправді поняття „дистанційне навчання” є ширшим і ґрунтується на трьох складниках: відкрите навчання, комп’ютерне навчання, активне спілкування з викладачем і студентами з використанням сучасних телекомунікацій [1, 25].

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми... Проблемам інформатизації освіти, впровадження дистанційного навчання присвячені праці А.А.Андреева, В.Ю.Бикова, Б.С.Гершунського, С.У.Гончаренка, Р.С.Гуревича, О.М.Довгялла, М.І.Жалдака, Г.Кедровича, Г.Клеймана, В.М.Кухаренка, Є.С.Полат, С.О.Сисоевої, П.В.Стефаненка, А.В.Хуторского, та інших.

Формулювання цілей статті... Мета, яку ми намагаємось досягнути в даній статті, це показати методику використання дистанційного навчання в умовах традиційної системи проведення уроків, яка вписується в навчальний процес, не торкається змісту навчання; обґрунтувати вимоги до розробки мультимедіа-курсів для дистанційного навчання, використання систем мультимедіа в освіті.

Виклад основного матеріалу... Дистанційне навчання – нова форма організації освітнього процесу, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання і